

RECENSIE BROODKAPJE

Grote boze wolf toont zich van zijn softe kant

Gebeurtenis *Broodkapje & een stuk of zeven geitjes* **Script** Elly Scheele, Sofie Tseng **Regie** Jack Nieborg **Spel** Albert Secuur, Alina Kiers, Carmen Schilstra, Frank den Hollander, Inge Wijers, Jan Veldman, Philippen Bos, Saskia Broertjes, Siebren de van der Schueren **Band** Huisman, Teule, De Jong, Tahapary **Gezien** 2/12 Hoogezand, Kielzog **Publiek** 276 **Nog te zien** 22, 23/12 Delfzijl; in januari in Groningen (Stadsschouwburg), Winschoten, Drachten en Hogeveen
★★★☆☆

Zoektocht na de pauze. Wat is er met die geitjes? Conclusie: opgegeten! Daarentegen is werkelijk alles duidelijk rond de grote boze wolf. Hij heeft het traditionele vijandsbeeld kernachtig bijgesteld. Het tijdperk van onbeperkt spekjes eten is geweest. Hij bidt zijn prooien om vergiffenis, is op de vegatoer, zet een praktijk op als lifecoach en doet aan aurahealing.

Broodkapje & een stuk of zeven geitjes staat model voor wat een Gronings collectief in 2021 in de theaters dacht te brengen. Ver kwamen ze niet. Na de première gingen de zalen voor de tweede keer op slot, omdat hogerhand boog voor een rondtrekkend virus. Met enkele aanpassingen is de voorstelling nu toch op tournee.

Zónder Bert Visscher, trouwens. Dit scheelt uiteraard in de kracht van verschroeiende humor. Als wolf was hij hét huismerk met al zijn gimmicks, trucs en plastic. Albert Secuur moet je natuurlijk niet met hem vergelijken. Hij heeft met name gekozen voor de softe kant van het karakter. Het is geen kwestie van wél of geen vlees, hij tracht begrip af te dwingen voor de vraag waarom iedereen zo'n hekel aan hem heeft...

In feite is *Broodkapje* het sprookjesverhaal van twee families: de biggen met hun interesse voor culinaire activiteit, tegenover de geiten die een lawaaierige huishouding uitleven. Nou ja, verhaal? Teruggevoerd naar een reeks onachterhaalbare sketches, ontspoord de situatie nogal in

het manco aan samenhang rond een gedroomde veiling van kerstmandjes.

Incidenteel is er dan zo'n sublieme vondst als het niet nader uit te leggen brievenbussentraject. Tekenend voor regisseur Jack Nieborg, die via zijn relatie met Shakespeare onder anderen Inge Wijers en Siebren de van der Schueren aanbracht. Wat niet wegneemt dat de affaire tekstueel ramelt en qua kluchtigheid vet over het genre van de klassieke *Christmas pantomime* davert.

De situatie ontspoord nogal in het manco aan samenhang

Vier muzikanten verzorgen samen met Louise Caspers (decor) en Aafje Horst (kostuums) de entourage. Van de choreografie (Carla van Zanten) kun je hooguit zeggen dat ze zich heeft aangepast. Ze onderkent de beperkingen van het materiaal, denk ik. Vocaal is 't eveneens opmerkelijk schraal. Het is wat het is, inclusief incidentele verwijzingen naar de actualiteit en enkele liedjes, waarvan *Alles komt terug* het verlossende slotakkoord vormt als aanloop naar de mooi ingestudeerde toegift.

De wolf is terug. Met tal van losse eindjes, dus. Maar op het toneel rennen ze zich met overgave en snelle verkleedingen de pestpokken in een serie vermakelijke figuren. Met succes. Frank den Hollander begeeft zich met kostelijke dribbelpasjes in een lastige moederrol en Carmen Schilstra is aandoenlijk naïef als Broodkapje, onvervaard met boodschappen op weg naar grootmoeder. Alina Kiers hangt aan dit type een doortastende geiligheid, waarmee veel verklaard is ten aanzien van de aspiraties van de wolf. 'Een lekker hapje.' Klopt.

JACQUES D'ANCONA

Hoewel de een zich met keramiekovens en de ander zich met robots bezighoudt, zijn kunstenaars Fraser Stewart en Sunjoo Lee eigenlijk bezig met evolutie. Hoe kan de mens (over)leven?

GITTE BRUGMAN

Terug naar de basis: hoe kan de mens (over)leven?

Tijdens de afgelopen drie weken verbleef Sunjoo Lee met steun van het Stimuleringsfonds voor de creatieve industrie in Het Lage Noorden in Marrum, waar ze verschillende robots bouwde. Kleine wezens van takken en afvalmateriaal, met een eenvoudig motortje op batterijen. Elke week ging ze van haar residentie in Het Lage Noorden naar Zwarte Haan waar ze de robots liet wandelen op het wad. In haar video's is de ene net een krab, die ploertert door de dikke modder. Hij maakt een koprol en komt helemaal vast te zitten. De batterij raakt leeg en hij kruipt daarna in het riet om te sterven, zo lijkt het.

Lee is afgestudeerd aan de designacademie in Eindhoven. Hier woont en werkt ze. „Mijn kunst is altijd gebaseerd op techniek. Meestal werk je met robots in een gecontroleerde omgeving. Maar alle onderdelen, zoals metaal en mineralen komen van buiten. In wezen breng ik deze terug naar de natuur, waar ze uit komen.”

EVOLUTIE OP HET WAD

Het gaat Lee er niet zozeer om een robot te bouwen. Dat hebben anderen vóór haar al gedaan. Nee, het gaat haar om het begrijpen van het proces: hoe zijn organismen in deze omgeving geëvolueerd? Ze heeft eerder haar robots laten lopen op moddervlaktes in Korea,

waar ze vandaan komt. Ze probeert soorten te ontwikkelen die om kunnen gaan met de moeilijke ondergrond. „Het wad is een soort buitenaards oppervlak. Het bestaat uit zand en water, met de nodige bobbel. Dat heeft invloed op hoe de robots lopen.”

Na elke test keerde ze terug bij Het Lage Noorden om aan de machientjes te sleutelen. „Dat deed ik snel, zonder er al te veel over na te denken. Met materiaal dat ik ter plekke vond.” Na de eerste test koos ze een walnoot als contragewicht voor het lijfje. Een holle vorm die makkelijker over de modder gleeft. Deze verving ze daarna door een ballon, die nog beter werkte. „Zo begrijp je de evolutie beter”, zegt ze over haar werkwijze.

OVENS BOUWEN

Dat is ook de achterliggende gedachte achter het werk van Fraser Stewart. „We zijn allebei bezig met het proces, en we ontwerpen iets dat uiteindelijk kapotgaat en instort. Dat is symbolisch voor het leven.” Stewart is drie maanden in Het Lage Noorden geweest, met steun van het Mondriaanfonds. Hij heeft zich verdiept in ovens, die voor het bakken van keramiek worden gebruikt. Hij bouwde zelf ook verschillende modellen, maar voor het bakken van keramiek zijn die niet geschikt. „De temperatuur komt niet hoog genoeg, en ze worden te snel heet.”

Albert Secuur als de milde wolf van deze tijd (links), in contact met de gebekte biggenfamilie. FOTO: CORNÉ SPARIDAENS

Fraser Stewart met de door hem gebouwde oven op het terrein van Het Lage Noorden. FOTO: SANDRA JANSEN

Maar hij gebruikte zijn residentietijd ook om te zien hoe hij de hitte op een andere manier kan gebruiken. Hij wijst op een slang waarmee hij water langs de stookkamer leidde. „Kijk, we hebben geprobeerd water te verwarmen en via de slang de sneeuw te ontdooien.”

Stewart komt oorspronkelijk uit East Anglia in Groot-Brittannië. De omgeving van Het Lage Noorden doet hem aan dat gebied denken. „Zo plat. Deze plek zet je aan tot nadenken over de evolutie en beschaving.” Hij bezocht de mummies in Wiuwert. „De eerste tekenen van een oude samenleving zijn vaak de stookplaatsen, waar brood werd gebakken.” Het gebruik van vuur wijst op autonomie.

ROOK VERBRANDEN

Hij ziet het ook terug in kleine gemeenschappen, zoals van een aantal jonge gezinnen in Ten Boer. „De groep woont in tiny houses, omdat ze de stap op de onroerendgoedladder niet kunnen maken. Samen delen ze een woonkamer, een ruimte die ze verwarmen

Sunjoo Lee met een van haar robots op wad bij Zwarte Haan. FOTO: SANDRA JANSEN

“
WE ONTWERPEN
IETS DAT UITEINDELIJK
KAPOT GAAT EN INSTORT.
DAT IS SYMBOLISCH
VOOR HET LEVEN.

met een houtkachel waarvan een deel van de verbrandingswarmte een bank verwarmt. Het gaat hen er om efficiënt te stoken, de warmte te delen zodat niet ieder voor zich zijn huis hoeft te verwarmen.”

Het stoken van hout staat symbool voor een soort basisbehoefte, maar is tegenwoordig controversieel vanwege het verbruik van fossiele brandstof en de overlast van rook. „Alleen... je hebt ook *rocket stoves*, die zijn heel efficiënt. Rook is eigenlijk ongebruikte brandstof, maar deze ovens verbranden ook die rook”, zo demonstreert hij.

HOE KOM JE VERDER?

Hoewel Stewart een kunstenaar en geen ovenbouwer is, denkt hij dat hij met zijn ontwerpen een gesprek op gang kan brengen. Hetzelfde deed hij ooit door een bijl van keramiek te maken. „De bijl is een object van leven én dood. Aan de ene kant hak je er het hout mee dat je gezin warmte geeft. En aan de andere kant diende hij vroeger als wapen. Bovendien heeft een bijl een symbolische en ceremoniële waarde. Een oven is ook zo iets universeels. Ik speel met dergelijke herkenbare objecten en ideeën en haal ze uit elkaar.”

Hoe verschillend ook, hierin vinden beide kunstenaars elkaar. „We gaan beiden terug naar de basis, naar de evolutie. Hoe maak je vuur? en hoe leer je lopen, hoe kom je verder?”

RECENSIE TRAMHAUS

Levend bewijs van een florerende underground

Gebeurtenis concert Tramhaus met vooraf **Søwt Bezetting** Lukas Jansen (zang), Nadya van Osnabrugge (gitaar), Micha Zaat (gitaar), Julia Vroegh (bas) en Jim Luijten (drums) **Gehoord** 2/12, Vera, Groningen **Publiek** 450 (uitverkocht).

★★★★☆

Het zou maar zo kunnen. Tramhaus als eerste Nederlandse winnaar van de jaarlijkse poll van Vera. Het zou wat zijn, zo'n eervolle vermelding op de muur van de Groningse 'club for the international pop underground'. Volgende maand weten we of het de Rotterdammers met dit optreden is gelukt Tropical Fuck Storm op te volgen.

In januari is het vijftal ook al weer terug in Groningen. Niet om te spelen tijdens Noorderslag, maar wel voor een showtje tijdens Eurosonic. Als de Nederlandse genomineerde voor een Music Moves Europe Award.

En dat allemaal terwijl er nog niet eens een volledige debuutplaat is afgeleverd. Er verschenen sinds die verpletterende binnenkomer *I Don't Sweat* alleen wat singles en een EP (*Rotterdam*), onder meer op Subroutine, het platenlabel van twee voormalige Groningers met een fijne neus voor puik bands (ook het Friese *The Home-sick* bijvoorbeeld).

Het is niet te zien, maar de charismatische en zeer beweeglijke frontman Lukas Jansen bekt dat de zenuwen bij hem en zijn bandleden door het lijf gieren. Het is de liefde voor de club Vera die ervoor zorgt dat de Rotterdammers hun stinkende best willen doen. Natuurlijk, laatst in Japan spelen was ook leuk, maar de band met het Noorden gaat dieper.

De liefde is wederzijds. Kan

ook niet anders, want Tramhaus is een band naar het hart van Vera. Alles klopt. Songs, sound en soul zijn dik in orde. Noem het post-punk, whatever, feit is dat wat de drie mannen en twee vrouwen voorschotelen zeer overtuigend is. Sexy, energiek, dansbaar, cool en met plezier, humor en bravoure gebracht. Prachtig hoe Jansen bezwerend zingt: „Feel like a total retard, I don't sweat.”

**Alles klopt.
Songs, sound
en soul zijn
dik in orde**

Tramhaus bewijst dat er nog zo iets bestaat als een alternatieve scene, een underground. De band roept herinneringen op aan lang vervlogen dagen toen bands werden gekoesterd in selecte kringen en amper door het grote publiek op waarde werden geschat. Gebeurt dus nog steeds en het is verheugend om te zien dat ook die subcultuur bands voortbrengt die met gemak een zaal uitverkopen.

Dat het ditmaal niet zo'n dolle boel wordt als begin dit jaar op dezelfde plek tijdens ESNS zal alles te maken hebben met het keurige tijdstip. Toen was het wel erg laat, om kwart over een 's nachts. Heeft wel wat en het komt de beleving van onbesuisde rock-'n-roll beslist ten goede. Nu kolkt het voor het podium wel, maar de echte gekte blijft binnen de perken, zelfs tijdens de magistrale afsluiter *Karen Is A Punk*.

PETER VAN DER HEIDE

Jazzpianist Floris Rol (9) wint Haydn Concours

GITTE BRUGMAN

GRONINGEN Floris Rol heeft in Groningen het Haydn Muziek Festival gewonnen. De 9-jarige jazzpianist uit De Tike was de beste van zeven finalist.

Het gaat voorspoedig met de muzikale carrière van Floris Rol (9) uit De Tike. De jonge jazzpianist won vorige week De Muziekwedstrijd van het Prinses Christina Concours. Voor die wedstrijd zonden bijna 600 kinderen een video van een optreden in. Afgelopen zondag won Floris op het Prins Claus Conservatorium in Groningen bovendien het Haydn Muziek Festival.

In de eerste ronde van deze wedstrijd, op 25 november, kwamen 42 deelnemers op het podium, die speelden voor publiek en een professionele jury van muziekdocenten bestaande uit Paul Komen, Danna Paternotte, Frans

Douwe Slot, Hannah Tomassini, Nata Tsveteli en Pieter van Loenen. De kandidaten waren onderverdeeld in twee categorieën: A (6- tot 9-jarigen) en B (10 tot 12 jaar). Er drongen zeven jonge musici door tot de finale van 3 december, onder wie Floris met een divertimento van Haydn en een korte versie van zijn zelf gearrangeerde medley.

In november won Floris al De Muziekwedstrijd, een initiatief van het Prinses Christina Concours. De prijsuitreiking was in Tivoli Vredenburg in Utrecht, Floris won in categorie 2 (9-12 jaar).

Floris speelt al sinds zijn vijfde piano, en houdt het meest van jazz. Niet zo gek, want zijn vader, Jeroen Rol, is jazztrombonist.

Met zijn oudere zus Annemijn vormt Floris bovendien het duo The Rolo's en samen treden ze geregeld op. „Het is me met de paplepel ingegoten”, aldus de jonge pianist.